

Nr 278

Av fröken **Vinge m. fl.**, om *avveckling av terminsavgifterna vid de allmänna läroverken.*

I samband med skolreformen beslöt 1950 års riksdag, att terminsavgifterna vid de allmänna läroverken och därmed jämförliga högre kommunala läroanstalter skall avvecklas snarast möjligt i ordning som framdeles bestämmes. Särskilda utskottet underströk, att terminsavgifternas avskaffande måste anses som en aktuell reformuppgift, vilken icke bör undan skjutas.

Vi delar denna uppfattning. Det är angeläget, att familjernas barnkostnader nedbringas och att de ekonomiska hindren för tillträde till undervisningsanstalterna avlägsnas. Därtill kommer, att det i varje fall måste anses oegentligt att kräva terminsavgifter av de statliga realskolornas elever, då deras kamrater på enhetsskolans högstadium och vid åtskilliga av de kommunala real- och flickskolorna är befriade från denna pålaga.

Sedan terminsavgifterna till statsverket avskaffats efter beslut av 1947 års riksdag, går för närvarande lärjungeavgifterna vid de allmänna läroverken helt och hållet till läroverkens kassor. Dit går också den inskrivningsavgift å tio kronor, som upptages av nyinskrivna lärjungar. Till *ljus- och vedkassan* går en terminsavgift av högst 30 kronor; skulle högre utdebitering för denna kassa erfordras, tillskjuter statsverket erforderligt belopp (viss förenkling av bokföringen beslöts av 1953 års riksdag). Till *biblioteks- och materielkassan* skall enligt läroverksstadgan betalas högst tio kronor; efter särskilt tillstånd kan dock nämnda belopp höjas till 15 kronor; dit går också tre kronor av varje inskrivningsavgift. Till *understöds- och premiekassan* går sju kronor av sistnämnda avgift. Slutligen betalas till *byggnadsfonden* en terminsavgift av fem kronor. De sammanlagda avgifterna per elev kan sålunda bortsett från inskrivningsavgiften uppgå till 50 kronor per elev i terminen, d. v. s. 100 kronor per år. Mindre bemedlade lärjungar åtnjuter nedsättning och obemedlade full befrielse från dessa avgifter. — Inflytande hyresmedel m. m. tillförs också kassorna.

Genom läroverkens kassor skall vissa personalkostnader och expenser bestridas, inklusive kostnaderna för bibliotek och undervisningsmateriel. För vissa ändamål står dock även statsmedel till disposition. Om terminsavgifterna avskaffas, måste gottgörelse beredas läroverken genom anslag över statsbudgeten.

Antalet lärjungar vid de högre allmänna läroverken var höstterminen 1953 omkring 106 000 med följande fördelning: gymnasier (inkl. kommunala gymnasier under förstatligande) 19 000, femåriga realskolor 43 000, övriga realskolor, huvudsakligen fyraåriga, 44 000. Deras sammanlagda terminsavgifter torde uppgå till omkring tio miljoner kronor per år. Om terminsavgifterna skulle avskaffas på en gång för samtliga lärjungar vid statliga realskolor och gymnasier, skulle följaktligen de därav föranledda anspråken på statskassan bli betydande. Det kan därför finnas anledning att överväga en successiv avveckling i analogi med 1953 års riksdags beslut i fråga om terminsavgifterna vid de tekniska högskolorna och handelshögskolorna. Lämpligast synes oss vara att därvid börja med realskolans högsta klass eller klasser. Man bör givetvis söka avveckla avgifterna även vid gymnasierna så snart ske kan.

Innan riksdagens år 1950 fattade principbeslut om en avveckling av terminsavgifterna vid de allmänna läroverken kan förverkligas, måste viss utredning göras beträffande konsekvenserna av en sådan avveckling i såväl ekonomiskt som organisatoriskt avseende. Utredningsuppdraget torde lämpligen bära anförtros skolöverstyrelsen. Vi vill understryka angelägenheten av att utredningen bedrivs i sådan takt, att ett förslag till successiv avveckling av dessa terminsavgifter kan föreläggas 1956 års riksdag.

Med stöd av det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan dels om en skyndsam utredning syftande till att möjliggöra en successiv avveckling av terminsavgifterna vid de allmänna läroverken, dels om förslag i ärendet till 1956 års riksdag.

Stockholm den 26 januari 1955

Margit Vinge

Ingrid Andrén

Bertil von Friesen

Folke Nihlfors

Nr 279

Av fröken **Olsson** och herr **Andersson** i Linköping, *angående stöd åt produktionen av svensk barnfilm.*

(Lika lydande med motion nr 319 i Första kammaren)

Stockholm den 25 januari 1955

Gunnel Olsson

Ingemar Andersson
